

ki se amfiteatralno vzdigajo. Po krasnih stopnicah se gre s preddvora na predvor. Na prvem preddvoru stojite dve orjaški podobi s kijem v roki in pred vrati samega templja stojita dva ogromna leva jako dobro narejena. V ozadju templja stoji podoba molikova, visoka in debela. Tempelj je od znotraj rudeč. Poleg templja stoji obširen samostan s prelepimi vrtovi. Knjižnica je prepolnjena z raznimi knjigami. Vsakega leta se napoti s tega mesta družba božjepotnikov pod načelnštvom odbranih boncev k nekemu slovečemu templju, da ondi zadoste za grehe svoje. Hodijo peš, da-si je pot dolg in težaven, vodi namreč po goratih in suhih krajih. Božjepotniki se zelo postijo, vsak dan povžijejo samo po dva perišča pržene riže. Kadar doidejo k cilju, postavijo vsakega božjepotnika na vagalico nad groznim prepadom, kjer mora očitno spoznati grehe svoje. Ako bonci sprevidijo, da grešnik noče vsega povedati, uzamejo uteže z vagalice in nesrečnik telebi v prepad.

(Dalje prihodnjič.)

„Narodni dom“ v Ljubljani.

Odbor krajcarske družbe „Narodnega doma“ v Ljubljani pričel je razpošiljati te dni to-le pismo na rodoljube po deželi.

P. n.

Ideja zgradbe „Narodnega doma“, skupnega shajališča slovenskemu društvenemu življu v sredini Slovenije, v beli Ljubljani, se vkljub vsestranskemu in vstrajnemu prizadevanju v to poklicanih mož ne more povspeti do tolike stopinje, da bi nam bilo po sedanjem potu prav v kratkem misliti na njeno izvršitev.

Kako bi bilo mogoče, da jej pomoremo do vrhunca?

Splošnosti jej manjka. Doslej so se zanjo zanimali in se še zanimajo le ožji krogi, ki utegnejo biti v prvi vrsti interesirani pri celem podjetji. Ljubljana sama žrtvovala je tri četrtnine doslej nabrane svote in Kranjska z malimi izjemami skoro vso svoto. Zelo neznatni so oni prispevki, ki so nam došli od drugod. Sploh se je le kakih 1000 ljudij udeležilo pri doslej nabranih svotah.

Odkod je dobila „Družba sv. Mohorja“ tako trdno podlago? Le vsled tega, ker je prodrila v vse kroge, omikane in neomikane, bogate in nebogate, visoke in priproste. Svoto, ki jo redno vsako leto plačuje, vtrpi lahko vsak brez velicij žrtev. Zakaj bi se tudi zgradba „Narodnega doma“, ki je istotako za vse Slovenstvo velike in važne pomembe, ne udeležil denarno vsak Slovenec. Tu ni treba celega goldinarja na leto. Ako žrtvuje posameznik vsako leto po 1 krajcar, pripomore s tem „Narodnemu domu“ samo na Kranjskem do petih tisočakov, reci 5000 gld. na leto. Ako bi pa postala ideja vseslovenska, dobil bi „Narodni dom“ na ta način

letnih 13000 gld. — ogromna svota in vendar za vsacega posebej še manj kakor neznatna.

Naj bi tedaj zavedni in po zavednem vzbujan tudi doslej nezavedni slovenski svet posvetil temu blagemu namenu jeden primeren dan v letu. Za letos bi bil najprimernejši dan, 30. junij, to je dan otvoritve Vodnikovega spomenika v Ljubljani. Vsak razumnik ve dostojno ceniti zasluge Vodnikove, ki je bil Slovenstvu zares vodnik. Njegovo ime je znao vsej Sloveniji po vseh slovenskih pokrajinah je dovolj njegovega spomina, njega „pesmi pojo“. Spomin na slavne in zaslužne može, bodi nam vselej bodrilo k posnemi, k vstrajnemu delu, k doslednemu napredku. Občepripoznane težnje, ki si jih snujemo, vzdržujmo, da jih dovedemo do zaželenega konca, ki naj bi bil in ki tudi mora biti občekoristen in blagodejen.

Da se pa naša misel uspešno izvrši, da se sploh izvršiti more, treba nam povsod zanesljivih, navdušenih, za stvar zavzetih poverjenikov. Ves načrt si mislimo razdeljen po farah, oziroma občinah. V vsakej fari naj bi prevzel nabiranje, vzbujanje, sploh agitacijo, jeden glaven poverjenik, kateremu bi pri delu lahko pomagali podpoverjeniki, kojih si sam po svoji volji in skušnji izbere poljubno število. Plačal seveda ne bo vsakdo tega krajcarja, mesto njega se bo lahko našel drug, ki bo z veseljem pripravljen odkupiti ga.

Poznamo Vas kot zavednega, vseskoz skušenega in navdušenega narodnjaka in preverjeni smo že naprej, da z veseljem vstrežete našej prošnji, ki meri na to, da prevzamete poverjeništvo v svoji fari ter nam pripomorete do dotične svote, ki bi nam jo poslali potom priloženega poštnega cheka, najpозneje do 20. junija t. l. Ako bi sami ne utegnili izvršiti poverjenega Vam častnega posla, izročite ga v našem imenu komu družemu, ki bi bil po Vašem prepričanju za to sposoben in bi delo tudi drage volje prevzel, kar nam blagovolite nemudoma naznaniti po dopisnici.

Preverjeni smo, da se našej prošnji z veseljem primerno odzovete ter se Vam v ta namen uže naprej prav toplo zahvaljujemo na uslugi.

V Ljubljani 7. maja 1889.

Odbor „Krajcarske družbe.“

Politične stvari.

Govor poslanca Kluna

v državnozbornski seji dne 21. marca t. l.

(Dalje).

Kar se tiče apostolov, bili so pač židovskega rodu toda v trenutku, ko so se pridružili Kristusu in sprejeli njegov nauk, prenehali so biti židje, (klici na levici:

O joj!) ker se pod židom razumeva le oni, ki živi po židovskih postavah, in te se bistveno razločujejo od katoliškega nauka. Katoliški nauk, katoliška cerkev mej svojimi otroci ne razločuje mej Grkom in židom, mej Nemcem in Slovanom in mej članom drugih narodnosti.

Ravno takó se moram čuditi zmešanim pojmom, ki so se tukaj navedli glede svete maše in židovskega velikonočnega jagnjeta. Po razpravah častitega gospoda doktorja ni maša katolikova nič družega, kakor velikonočno jagnje, katero o Veliki noči zavživajo židje. Toda gospod poslanec mora vedeti, kaj je sv. maša katoliku in da je z velikonočnim jagnjetom le v tej zvezi, ker je bila postavljena, ko so praznovalt velikonočno jagnje. Bistveno pa je vse kaj družega. Sv. maša je daritev nove zaveze, ponavljanje smrti na križu našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Ako ima mož take pojme o katoliški veri, nauku in sv. maši, potem gospôda, se ne bode čudili, ako mu odrečemo vsako sodbo o krščanski veri, cerkvenih napravah in namenih; taka sodba je sodba slepčeva o barvah.

Ravno takó je rekel gospod poslanec, da vsak poduk vzgoja in vsaka vzgoja podučuje. Tudi to ni vedno res, ker večkrat poduk ne vzgojuje, ampak pokvarja, ne blaži, ampak popačuje, in navesti bi mogel vzgledov, da mnogi stariši, ki v javnem življenji odločno drže z nasprotno stranko v zbornici, s tako imenovano nemško-liberalno, vendar žele, da se njihovi otroci ne poprimejo takih načel, katera Vi gospodje na nasprotni strani zagovarjate. Naštel bi Vam lahko, da ravno taki liberalni stariši svoje otroke pošiljajo v šole jezuitov in mnihov, in na vprašanje, zakaj to store, odgovarjajo: Mi vemo, da so tukaj najbolje preskrbljeni. (Prav res! na desnici.)

Vzgledi o šolstvu na Ogerskem ne dokazujejo tega, kar je dvorni svetovalec dr. Beer govoril, ampak predlog gospoda predlagatelja o verski šoli, ker namenoma ali ne podtikajo predlogu krivični pomen, kakor da bi hotel vse druge vere izključiti, in bi morala biti šola le za katoliške otroke in bi želeli nazaj staro konkordatsko šolo.

Dovolite mi sedaj, da se nekoliko pečam tudi z govoroma, ki sta se včeraj govorila v tej visoki zbornici.

Gospod poslanec Lippert dvoji, da katoliška Cerkev boljša svet in da ima skrivnostno sredstvo, s katerim bi mogla ustvariti zdrave gospodarske odnošaje; kajti po njegovih besedah dokazala še ni nikdar, da ima takov pripomoček. Skrivnostno sredstvo, katero ima katoliška Cerkev, so nauki Kristusovi in pripomočki Cerkve. Kar je pa krščanstvo ustvarilo v osemnajstih stoletjih svojega obstanka, na to se menda ni treba še posebej sklicevati, kajti očito leži pred nami, in oni ki prezira učinke krščanstva, navlašč zapira oči in noče videti. Vzvišenje žene, varstvo otrôk, odpravljenost suženjstva, red v družini in človeški družbi, to so neovrgljivi dokazi za odreševalni vpliv, kateri je razvijala katoliška Cerkev izza svojega obstanka.

Kar se tiče družbinskega reda, navajam mu za njegovo vravnavo po krščanskih načelih, in sicer ravno v dôbi, ki se opisuje kot najtemnejša, moža, ki bo morda tudi v njegovih očéh našel milost, ko je vendar včeraj takó proslavljaj opatijskega prošta Döllingerja. Dr. Jurij Razingar, učenec in zasebni tajnik Döllingerjev poznavalec narodnega gospodarstva, kakor redko kdo, in posebno naprav za uboge, spisatelj odlikovanega dela „Cerkveno preskrbovalništvo ubogih“, izdal je narodno gospodarstvo v krščanskem duhu, in tu piše na strani 161 (čita):

„Splošnje blagostanje, in sicer ne samo kmetov in meščanov, marveč tudi kmetov in obrtnih delavcev, bilo je znak narodnega gospodarstva v drugi polovici srednjega veka. Kmet je bil bogat ter je zadostno jedel; hlapci njegovi so imeli visoke plače in dobro hrano. Rokodelec je bil imovit, delal je pridno, a ne pretirano; življenje njegovo je bilo ugodno. Pomočniki njegovi so imeli visoke plače in so bili dobro preskrbljeni, kakor nikdar prej in nikdar slej. Življenje je bilo veselo, a pošteno; radost in zadovoljnost sta vladali v vseh vrstah prebivalstva in proletarijata ni bilo. To je obrtno življenje po krščanskih načelih: Delo po božji volji in na korist skupnosti.“

Primerjajte sedaj to opisovanje in odnošaje, katere najdete danes mej delavskim prebivalstvom, potem pa sami sodite, katera dôba je bila v narodno-gospodarskem oziru boljša. Dokaze temu najdete za Nemčijo v zgodovini Jansenovi, in sicer v prvi knjigi, str. 305—315, za Anglijo v Fortescue-ju in Cobbetu, za Francijo v Dureau de Malle-ju in za Italijo v Sismondiju.

Gospod poslanec je nadalje trdil, da je prepovedala cerkev jemati obresti. Ravno kar napominani pisatelj pravi v istem delu na str. 279 (čita): „Jedna kratkovidnih zatožb je ta, ako se očita Cerkvi, da je prepredila posojevanje, kajti Cerkvi moramo biti marveč hvaležni, ker je znala ljubezen do dela, spoštovanje produktivnega dela in zaničevanje dobičkarije in oderuštva tako globoko vtisniti v нравno zavest narodovo v pravnem življenji“; kajti cerkvena načela so kristjanom veljala v kurolinškem zakonodajalstvu.

V njem se namreč oderuško izsesavanje zemljiškega dela najstrožje prepoveduje in kot kaznjiv proglašava vsak samopašni pridobitek.

(Dalje nasled.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Svečanost krševanja novega vojniškega parobroda „Franc Jožef I.“ vršila se bode v Trstu dne 18. t. m. in vabljenim gostom doposlal se je razun popisa novega parnika, spored za slavnost, iz katerega posnamo sledeče:

Svečanost krševanja vršila se bode dne 18. maja dopoldne ob 11. uri 30 minut pri sv. Roku v tovarni tržaški za izdelavanje brodov.